

Bra kan bli ännu bättre

Kanada är som Sverige, sa folk innan jag flyttade. Kanske tänkte ingen på att jag är blind och reumatiker. Men att det skulle vara så annorlunda hade jag aldrig trott. Kanada och Sverige brukar listas som några av de bästa länderna i världen att leva i. När det kommer till Kanada måste man ha glömt bort människor med funktionshinder.

Jag bodde tillsammans med min pojkvän i Calgary. Tack gode gud för honom. För utanför dörren kunde jag inte gå på egen hand. Som blind käppar man längs med trottoarer och gräskanter. Men här fanns varken eller. Här fanns bara bilar och stora parkeringsplatser. Och precis som i USA tar man sig ingenstans utan bil.

För att bli någorlunda självständig ansökte jag därför om färdtjänst. Ville inte gärna förstöra mitt nya förhållande genom att be min kille skjutsa mig överallt. Access Calgary hette servicen. Ett roligare namn än Färdtjänsten tänkte jag. Men det var desto mindre skoj att åka. I Stockholm är jag van vid att kunna resa 24 timmar om dygnet. Jag får åka en gång var 20:e minut, så länge jag bokar en halvtimme i förväg. I Calgary fick jag åka från klockan sex på morgonen till midnatt. Turerna fick bokas dagen innan och före klockan 13. Och ville jag avboka min bil fick det göras senast två timmar innan.

Jag fortsatte kampen för min självständighet. Hemma i Stockholm använder jag ledsagning för att uträtta ärenden, gå på gym och dylikt. Jag är beviljad 20 timmar i månaden, vilket kommunen bekostar. I Kanada finns inget sådant system. Vill man ha ledsagning får man själv hitta någon som utför de här tjänsterna och betala ur egen ficka – omkring 20 dollar i timmen, motsvarande 140 kronor. Vem betalar för frihet? var min första reaktion. Ganska snart blev jag en av dem.

Jag lärde känna ”funkisar” som liksom jag har sjukdomar och inte orkar arbeta heltid. Själva har jag sjukersättning på halvtid och handikappersättning, sammantaget cirka 10 000 i månaden efter skatt. Skamligt lite, tycker jag! Men funktionshindrade i Sverige har också möjlighet att söka bostadstillägg, som varierar i storlek, samt ett garantibelopp som utgår till den som inte kommer ut på arbetsmarknaden. I Kanada kan man få AISH, Assured income for the severely handicapped. Ett bidrag som i bästa fall utgår med 1 050 dollar i månaden – cirka 7 000 kronor. Det är vad du kan få, om du ens får det – och that’s it. Den ekonomiska situationen är så svår att många med funktionshinder inte bara i Calgary numera hamnar på gatan. Och då finns inget annat, som exempelvis missbruk, med i bilden. Det rimmar dåligt med det faktum att provinsen Alberta blomstrar från rika tillgångar av olja och diamanter.

Nu är jag hemma i Stockholm igen. Det är fantastiskt skönt att kunna gå och handla mjölk på egen hand och träffa vännerna spontant. Och nu är jag ingen gnällig ”funkis”-tjej längre, trött på orättvisorna. Jag är stolt och glad över att vara svensk. Lycklig över att få komma tillbaka och som funktionshindrad åtnjuta allt det stöd vi kan ta del av.

Men jag blir rädd när det pratas om nedskärningar. För samtidigt har Sverige massor kvar att göra. Omkring en miljon svenskar har någon form av funktionshinder. Trots alltfler i arbete står varannan funktionshindrad utanför arbetsmarknaden. Av gruppen yngre funktionshindrade har 40 procent svårt att betala sina löpande utgifter och 52 procent bedömer sitt hälsotillstånd som dåligt – bland befolkningen i övrigt uppger bara 4,6 procent att de inte mår bra. I stadskärnorna runt om i landet är 70-80 procent av den byggda miljön

fortfarande otillgänglig för funktionshindrade. Vi möts av trösklar, trappor, olämpliga möbleman, inga kontrastmarkeringar, ingen punktskrift. Ljudmiljöerna är ogenomtänkta, hörselslingor saknas, ingen information på lättläst svenska, ingen allergianpassning...

Under hösten driver 120 handikapporganisationer kampanjen Marsch för tillgänglighet, där man uppmärksammar på olika hinder i samhället som går att åtgärda. Låt oss gå vidare med tillgänglighet och delaktighet. Låt oss fortsätta hålla tåten, förbli en stolt och god förebild för andra länder.

Anna Bergholtz
Journalist i Stockholm